

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาพฤติกรรมและแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดขอนแก่น โดยเปรียบเทียบตามตัวแปรแต่ละตัว คือ เพศ ระดับชั้นเรียน ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพหลักของครอบครัว และรายได้ของครอบครัวโดยมีคะแนนพฤติกรรมและแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมเป็นตัวแปรตาม

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร ที่เป็นเป้าหมายของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2536 ในเขตสุขภาพจังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น ดังนี้

3.1.1.1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 5,151 คน

3.1.1.2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 4,049 คน

3.1.1.3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3,854 คน

รวมทั้งสิ้น 13,054 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะคำนวณจากสูตรการประมาณค่าเฉลี่ย (μ) คือ

$$n = \frac{Z^2 S^2}{d^2} \quad ; n = \text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง} , Z = \text{คะแนนมาตรฐาน} = 1.96$$

S = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ได้จากการศึกษาล่วงหน้า (Pilot Study) ได้เท่ากับ 11.43 และ d = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดได้เท่ากับ 1 ดังนั้นได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 500 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่างจะเลือกแบบสองขั้นตอน (Two Stage Cluster Sampling) คือ

1. เลือกโรงเรียนจากจำนวนทั้งสิ้น 13 โรงเรียนเลือกมา 1 ใน 2 ได้ 7 โรงเรียน
2. เลือกนักเรียนของแต่ละโรงเรียนมาจำนวนชั้นละ 1 ห้องเรียน (ม.4, ม.5, ม.6)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปร อิสระที่ต้องการศึกษาทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ข้อ ในกลุ่มตัวอย่างตอบหรือเขียนเครื่องหมายถูกหน้าคำ ตอบที่เลือก

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม จำนวน 40 ข้อและแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม จำนวน 40 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามจะเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) ชนิด 5 มาตราโดยให้ผู้ตอบขีดเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องที่ต้องการเพียงช่องเดียว การเลือกตอบแต่ละช่องมีความหมายดังต่อไปนี้

แบบสอบถามพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม

บ่อยมาก	หมายถึง เมื่อท่านทำพฤติกรรมนั้นเป็นประจำทั้งในอดีตและปัจจุบัน
บ่อย	หมายถึง เมื่อท่านทำพฤติกรรมนั้นแทบจะเป็นประจำทั้งในอดีตและปัจจุบัน
ค่อนข้างบ่อย	หมายถึง เมื่อท่านทำพฤติกรรมนั้นค่อนข้างบ่อยในอดีตและปัจจุบัน
นาน ๆ ครั้ง	หมายถึง เมื่อท่านเคยทำพฤติกรรมนั้นบ้างนาน ๆ ครั้งในอดีตและปัจจุบัน
ไม่เคยทำ	หมายถึง เมื่อท่านไม่เคยทำพฤติกรรมนั้นเลยทั้งในอดีตและปัจจุบัน

การตรวจให้คะแนนแบบสอบถามแต่ละข้อ พิจารณาตามเกณฑ์นี้

ข้อความในทางบวก	ให้คะแนน
บ่อยมาก	5 คะแนน
บ่อย	4 คะแนน
ค่อนข้างบ่อย	3 คะแนน
นาน ๆ ครั้ง	2 คะแนน
ไม่ทำเลย	1 คะแนน
ข้อความในทางลบ	ให้คะแนน
บ่อยมาก	1 คะแนน
บ่อย	2 คะแนน
ค่อนข้างบ่อย	3 คะแนน
นาน ๆ ครั้ง	4 คะแนน
ไม่ทำเลย	5 คะแนน

แบบสอบถามแนวโน้มนำพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม

แน่นอน	หมายถึง ถ้าท่านมีโอกาสท่าน จะทำพฤติกรรมนั้นอย่างแน่นอน
ทำ	หมายถึง ถ้าท่านมีโอกาสท่าน คิดว่าจะทำพฤติกรรมนั้น
อาจจะทำ	หมายถึง ถ้าท่านมีโอกาสท่าน อาจจะทำพฤติกรรมนั้นก็ได้

ไม่ทำ หมายถึง ถึงท่านมีโอกาสท่าน คิดว่าจะไม่ทำพฤติกรรมนั้น
ไม่ทำแน่ ๆ หมายถึง ถึงท่านมีโอกาสท่าน จะไม่ทำพฤติกรรมนั้นอย่างแน่นอน
การตรวจให้คะแนนแบบสอบถามแต่ละข้อ พิจารณาตามเกณฑ์นี้

ข้อความในทางบวก	ให้คะแนน
แน่นอน	5 คะแนน
ทำ	4 คะแนน
อาจจะทำ	3 คะแนน
ไม่ทำ	2 คะแนน
ไม่ทำแน่ ๆ	1 คะแนน
ข้อความในทางลบ	ให้คะแนน
แน่นอน	1 คะแนน
ทำ	2 คะแนน
อาจจะทำ	3 คะแนน
ไม่ทำ	4 คะแนน
ไม่ทำแน่ ๆ	5 คะแนน

3.3 วิธีการสร้างเครื่องมือของการวิจัย

3.3.1 ศึกษาเอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม และจริยธรรมด้านอื่น ๆ

3.3.2 กำหนดเนื้อหาที่บ่งชี้ถึงพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม โดยมีเกณฑ์ว่าจะต้องเป็น พฤติกรรมที่ใช้ปฏิบัติต่อบุคคล หรือกลุ่มบุคคลอื่นในสังคม ไม่นับรวมถึงพฤติกรรมที่ปฏิบัติต่อตนเอง หรือสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวสามารถรวบรวมพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม เป็น เนื้อหาต่าง ๆ ได้ดังนี้ คือ

3.3.2.1 ความซื่อสัตย์ ประกอบด้วย การไม่พูดปด การรักษาสัญญา การไม่ให้ ร้ายป้ายสีผู้อื่น การไม่ลักขโมย และการไม่ประจบสอพลอ

3.3.2.2 ความเสมอภาค/ความยุติธรรม ประกอบด้วย ความเสมอภาคระหว่างเพศ การปฏิบัติต่อคนรวยดีกว่าคนไม่รวย การปฏิบัติต่อคนที่ตนพอใจมากกว่าคนที่ตนไม่พอใจ และการเห็นแก่พวกพ้อง

3.3.2.3 ความเมตตา-กรุณา ประกอบด้วย การให้อภัยการเห็นอกเห็นใจ การไม่ เบียดเบียน และการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

3.3.2.4 การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ประกอบด้วย การรักษาระเบียบวินัย การบำเพ็ญประโยชน์ การรักษาสัมบัติของส่วนรวมและการรักษาชื่อเสียงของหมู่คณะ

3.3.2.5 พฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมด้านอื่นๆ ได้แก่ การแสดงความกตัญญูตเวที การเคารพผู้อาวุโส การเกรงใจ และการผิดจริยธรรมทางเพศ

3.3.3 สร้างข้อความที่เป็นการกระทำที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา ของพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม ดังกล่าวข้างต้น

3.3.4 นำข้อความที่สร้างขึ้นให้คณะกรรมการวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความตรงว่าครอบคลุม และถูกต้องตรงกับเนื้อหาของเรื่องที่กำลัง กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด

ตารางที่ 2 แสดงการจัดหมวดหมู่ของพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมในแบบสอบถาม

หมวด	ลักษณะพฤติกรรมทางสังคม	หัวข้อจากแบบสอบถาม
1.ความซื่อสัตย์	การพูดปด การให้ร้ายป้ายสีผู้อื่น การลักขโมย การประจบสอพลอ การรักษาสัญญา	1 - 8
2.ความเสมอภาค ความยุติธรรม	การปฏิบัติต่อผู้ชายดีกว่าผู้หญิง การเห็นแก่พวกพ้อง การปฏิบัติต่อคนรวยดีกว่าคนจน และคนที่ตนพอใจมากกว่า	9 - 18
3.ความเมตตา - กรุณา	การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น การไม่เบียดเบียน การให้อภัย การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	19 - 24
4.การเห็นแก่ ประโยชน์ ส่วนรวม	การรักษาระเบียบวินัย การบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม การรักษาชื่อเสียงของหมู่คณะ การรักษาสัมบัติของส่วนรวม	25 - 32
5.พฤติกรรม จริยธรรม ด้านอื่น ๆ	การแสดงความกตัญญูตเวที ความเกรงใจ การเคารพผู้อาวุโส จริยธรรมทางเพศ	33 - 40

3.4 คุณภาพของเครื่องมือการวิจัย

3.4.1 ความตรงของแบบสำรวจ (Validity)

3.4.1.1 ผู้วิจัยหาความตรงของแบบสำรวจด้วย **วิธีหาความตรงตามเนื้อหา** (Content Validity) โดยผ่านการตรวจสอบจากคณะกรรมการวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านนี้พิจารณาแก้ไขปรับปรุงข้อความต่าง ๆ ให้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จากนั้นจึงได้ข้อความที่ บ่งชี้ถึงพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม จำนวน 40 ข้อความ และได้นำมาให้ท่านคณะกรรมการ วิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง ผู้ทรงคุณวุฒิของการวิจัยนี้ได้แก่ รองศาสตราจารย์พูนศรี คัมภีรปรกรณ์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อรุณดี รุจิเกียรติกำจร และอาจารย์ธัญญะ บุญมเวส ซึ่งเป็นอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

3.4.1.2 หาความตรงตามสภาวะสันนิษฐาน (Construct Validity) โดยผู้วิจัย ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำมา วิเคราะห์หาค่าความตรงตามสภาวะสันนิษฐานโดยการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างรายข้อกับคะแนนรวม (Item - Total Correlation) แล้วจึงนำข้อความที่มีค่าสหสัมพันธ์สูงไปหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง (Reliability Coefficient) ของแบบสอบถามโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของ ครอนบาช (Cronbach, 1973) ซึ่งแบบสอบถามพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมได้ค่า Alpha = 0.85 และ แนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมได้ค่า Alpha = 0.87

3.4.2 ความเที่ยงของแบบสำรวจ (Reliability)

ผู้วิจัยทดสอบหาความเที่ยงของแบบสำรวจ ด้วยวิธีทดสอบซ้ำ (Test-Retest) กับกลุ่มตัวอย่าง และหาค่าสัมประสิทธิ์ของควางคงที่ (Coefficient of Stability) โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ระหว่าง คะแนนแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมและแนวโน้มพฤติกรรมทางสังคมจากการทดลองครั้งที่ 1 และ ครั้งที่ 2 ตามวิธีการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตามวิธีการของเพียร์สัน (Pearson Product Moment) ได้ค่าตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าความเที่ยงของแบบสำรวจด้วยวิธีทดสอบซ้ำ (Test-Retest)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	พฤติกรรม ฯ	แนวโน้ม ฯ
r	0.8475	0.9012

3.5 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จากบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลถึงหัวหน้าสถานศึกษาของโรงเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 7 โรงเรียน พร้อมกำหนดวันเวลาที่ให้นำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบ เมื่อถึงกำหนดผู้วิจัยจึงได้นำแบบทดสอบไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำกระดาษคำตอบที่ตรวจเสร็จสมบูรณ์แล้วมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางด้านสังคมศาสตร์ และวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

3.6.1 วิเคราะห์ความแตกต่างของพฤติกรรมและแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย โดยใช้ t-test

3.6.2 วิเคราะห์ความแตกต่างของพฤติกรรมและแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของนักเรียนในแต่ละระดับชั้นเรียน ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพหลักของครอบครัว และรายได้ของครอบครัว โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance)